

Slovo k povzbuzení na neděli 24. května 2026, na **Slavnost Seslání Ducha Svatého – A**
Biblická čtení: Sk 2,1-11; Ž 104; 1Kor 12,3b-7.12-13; Jan 20,19-23

Milé sestry, milí bratři,

Boží hod svatodušní má vícero jmen, vícero charakteristik. Jednak je padesátým dnem (řecky *hémerá pentekosté*) od Velikonoc; odtud jeho latinské jméno *dominica pentecostes*, „neděle padesátého dne“. Na severní polokouli, kde se liturgický rok formoval, připadá jeho slavení vždy na začátek léta; z toho české *letnice*. Zároveň je to den židovského Svátku týdnů (*šavuót*), připomínajícího dání Tóry na hoře Sinaj sedm týdnů po vyvedení z Egypta.

Je příznačné, že právě v tento den, na den dání mojžíšského Zákona, Desatera Božích přikázání, byl **seslán Duch svatý**. Naplnil se **Kristův slib**, že místo sebe pošle Přímluvce. Naplnilo se i starobylé **proroctví Joelovo**, že Boží Duch bude seslán na všechny lidi. A naplnilo se **proroctví Jeremiášovo a Ezechielovo**, že člověku bude nabídnuta síla poslouchat Boha už nejen jakoby z vnější povinnosti, ale opravdu ze srdce. A hlavně síla naplnit přikázání jejich smyslem, láskou.

Ježíšovo pozemské působení a poslání je **sesláním Ducha završeno**, na zem je nově **vylita Boží síla Kristovy nové, tajemné přítomnosti**. Aby „Ježíšova věc šla dál“. O čemž ostatně svědčí i ony tajuplné **extatické** elementy, jak jsme o nich slyšeli v prvním čtení.

Dnešní neděle je tak vpravdě Božím „časem“ (neboli **Božím hodem**) svatodušním...

V **trojjediném Bohu** je Duch svatý **třetí Boží osobou**, Boží **Láskou**, z Otce i Syna vycházející a je zároveň spojující, jako první se z Boha **vylévající** ven. Je vpravdě **Boží láskou, která vane**, jak se zpívá v jedné písničce.

V **řádu stvoření** je Duch tak **Boží energií** všeho jsoucího, dárce a principem **života**. Je **dobrou silou** veškerého bytí, je jeho předpokladem, nic nemůže existovat bez této Boží síly, zejména život ne. Duch svatý je jak dechem života (*ruach chajjá*), tak i dechem Hospodinovým (*ruach jahve*), ať už toto biblické rozlišení znamená cokoli.

V **řádu náboženské zkušenosti** člověka je Duch svatý takovým Božím projevem, prostřednictvím něhož člověk může začít **zakoušet** transcendentního **Boha** jako plnost extatické lásky, jako Boží lásku k sobě a celému světu.

V **řádu vykoupení** je Duch silou veškerého Božího působení od začátku dějin, v jejich vrcholu pak silou Synovy lidské přítomnosti na zemi. Vždyť **Syn přišel** na zem jako Kristus (*christos*), „Pomazaný“ Duchem Hospodinovým. A touž silou na zemi **zůstal** a stále **zůstává**. Proto konečně i slíbil, že po jeho odchodu musí být Duch svatý seslán. Proto jsou jeho tajemné přítomnosti dány silou Ducha, i ty bohoslužebné, proto «jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: Ježíš je Pán».

Duch svatý je tak do jisté míry **nejbližší**, ale zároveň tou **nejneuchopitelnější Boží osobou**. Kdo tedy **Duch svatý** snad **je** a jak se **zkušenosti s ním** nejlépe **otevřít**, kde zvlášť vírou čekat pokorně **čekat** jeho **působení**, si přesto můžeme přiblížit, pokusit se uchopit, pojmenovat, pojmenovat několika způsoby...

Zprvė jeho **jmény**. Duch svatý (*pneuma to hagion*). Jméno **Duch** vyjadřuje právě onu **neuchopitelnost**, neviditelnost a sílu zároveň. Duch je Boží živoucí dech, Duch je Boží vítr. Přídomek **Svatý** vyjadřuje zase jeho **transcendenci**, jeho absolutní nevygenerovanost z tohoto světa. Proto je zkušenost s ním *tremens et fascinans*, rozechvívající a nadchávající.

V Novém Zákoně je Duch svatý zaslíben a nazván jako **Paraklétos**, Utěšitel (latinsky *consolator*) či Obhájce (*advocatus*). Duch je taková zkušenost Boha, kdy zakoušíme Boží **útěšnou tvář**. A Boží **zastání**.

V hebrejštině je Duch, *ruah*, ovšem **ženského rodu**. Je to *ta* Duch. Do gramatického rodu jeho jména se propsala zkušenost s ním. **Duch svatá** představuje **ženskou tvář Boha**. Boha

jako **manželku**, partnerku a jako **matku**. Duch je totiž tou zkušeností Boha, která už od Starého Zákona člověka excituje, **vzrušuje**, líbí se mu, nadchává ho, ne nepodobně tomu, jako to muž zakouší **u své milované ženy**. Na straně druhé skrze Ducha člověk zakouší Boží **přijetí**, objetí a něhu či bezpečí, **jako u milující matky**.

Zadruhé lze o Duchu svatém mluvit pomocí **obrazů**. Ideálně těch biblických, především **ohně, vody a větru**. Jsou to tři **živly** oživující zemi, čtvrtý element. Tři Boží živly oživující zemi našeho lidství. Jsou to živly, protože v sobě mají **pohyb**, princip a podstatu života. Neboť člověk oheň, vodu a vítr jako samopohyb předreflektivně zakoušel a stále zakouší. Bůh je plností pohybu, čirý kon (*actus purus*), Boží Duch je **pohybem Boha**, chceme-li.

Duch svatý jako **oheň** je Božím **světlem a teplem**. Svítí, osvětluje, zapaluje a hřeje. **Zapaluje** člověka **pro Boží dobré věci**, pro lásku k Bohu, lidem a světu, pro ideály dobra a krásy.

Duch svatý jako **voda** srdce člověka **osvěžuje** a očisťuje, činí zemi úrodnou a plodnou, **padá shůry**, objevuje se zrána jako **rosa**, nenápadně, skrytě, silou světla slunce. Duch nabízí člověku vodě podobné **Boží osvěžení**, chce **obnovit sílu** jeho života, zejména toho vnitřního, jeho **svěžest**, jeho duchovní **plodnost**. I když už je třeba starý a unavený.

Duch svatý jako **vítr** není vidět. Ani ho nelze pořádně uchopit. A přesto **vane**, a to mnohdy silně, Božsky silně, **žene a tlačí**. Božím **dobrym směrem**. Tak se také pozná a rozezná od jiných větrů a tlaků. Duch člověka vane vždy ke správným úkolům a cílům, **k dobru**.

Zatřetí můžeme o Duchu svatém mluvit prostřednictvím **příběhu**. Především toho **biblického**, hlavně novozákonního. Ten je svědectvím dějinné **zkušenosti** s Bohem, s Duchem svatým. Zejména zkušenosti jeho dějinného **seslání** v den Letnic a **působení** v prvotní církvi a pak v křesťanstvu. Jak o tom čteme nejen ve Skutcích apoštolů, ale i v novozákonních listech či pozdější teologické nebo mystické literatuře.

K aspoň nějaké takové zkušenosti jsme **zváni** o my, takové zkušenosti jsme zváni **se otevřít** i dnes, ve svých životních dějinách. Navzdory svým slabostem a nedokonalostem.

Anebo spíše právě pro ně jsme ke zkušenosti Božího Ducha zváni, vždyť právě slabosti a křehkosti nám připomínají **nutnost** takového otevření se. Abychom byli zkušeností Ducha **stimulováni** – zapálení, osvěžení či popohnáni – **k dobrému životu**. K větší **víře, naději a lásce**. K **víře v Boha** a ve smysl dobra a lásky k lidem a celému světu, k **přátelství s Ježíšem**.

Milé sestry, milí bratři, **silou Ducha svatého** – Boží ženské tváře, Božího ohně, vody a větru a silou svědectví – „**jde Ježíšova věc dál**“. V **křesťanství**. Ale chce jít dál **i v nás**, v našich srdcích, životech a vztazích. Aby bylo na světě více **dobra, smyslu a porozumění**. Aby svět byl aspoň nepatrně **méně Babylónem**, ale nepatrně **více církví**. V tom nejvlastnějším slova smyslu *ekklésia Kyriaké*, shromážděním **kolem Pána, kolem Dobra**, a tedy i těch, kterým Krista osobně dáno poznat nebylo.

«Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně. A tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě, to vše mocí Ducha Páně» píše ve třetí kapitole svého Druhého listu Korintským svatý Pavel. «A tak když jsme skrze Ducha přijali obraz i nápis Otce a Syna, zužitkujme tento svěřený denár a spolu s vítězkem jej vraťme Pánu» píše svatý Irenej, první velký systematik křesťanské teologie.

Inu, kéž by to byla **pravda**, i o nás. Což ovšem **záleží právě také na nás**, na naší **otevřenosti, pokoře a snaze**. Na tom, kolik Božím věcem dáme **času a pozornosti**. Nakolik se náš **čas** stane Božím časem, **Božím hodem svatodušním**. Aby **Ježíšova věc šla** v nás a skrze nás i v našem mikrosvětě **opravdu dál**...